

Copyright foto

Automatisch kippen vangen wacht nog steeds op doorbraak

'Niemand wil meer terug naar handmatig'

Minder dan 10 procent van de vleeskuikenhouders gebruikt een automatische vangsystemen, terwijl ze zorgen voor meer dierwelzijn, betere arbeidsomstandigheden en lagere kosten. Een leaseconcept moet de verkoop gaan stimuleren. Voor pluimveehouder Paul Grefte speelt dit niet; hij gebruikt al jaren het vangstelsel en wil nooit meer terug.

De deuren gaan langzaam open en vanuit de donkere stal vol vleeskuikens doemen de lichten van de zelfrijdende Apollo-kippenvanger op. Het is alsof je naar een sciencefictionfilm kijkt; alleen de filmmuziek van Space Odyssey 2001 ontbreekt nog. Als de kippenlaadmachine volledig met zijn

voorkant in de stal staat, klappen medewerkers het frontlaadsysteem uit, waardoor de werkbreedte drie keer zo groot wordt. Dan begint de machine heel langzaam te rijden met weinig geluid en bijna geen bewegende onderdelen, behalve de transportbanden. De kippen blijven er rustig onder, mede door

het schaarse licht in de stal. De Apollo is eigendom van pluimveehouder Paul Grefte uit Hengevelde. Al meer dan tien jaar gebruikt hij de automatische kippenvanger naar volle tevredenheid. „De eerste machine hebben we in 2005 gekocht”, vertelt Grefte. „Dat was een gebruikte machine en in 2006

De Apollo vangmachine van vleeskuikenhouder Grefte verlaagt de kosten van kippen laden met 0,5 tot 1 cent per kip.

Vleeskuikenhouder Paul Grefte: "Kostprijsstechnisch is een automatisch vangstelsysteem voor ons interessant".

Copyright foto

kwam er een nieuwe, 9 meter brede lader. Ze waren behoorlijk duur, maar in 2011 hebben we toch weer een nieuwe machine gekocht. Kostprijsstechnisch is het voor ons namelijk interessant. We hebben vleeskuikens, verdeeld over drie locaties, en gebruiken de machine soms drie tot vier keer per week. Op de meeste bedrijven komt een vangploeg met acht tot tien personen. Wij doen het met drie medewerkers van ABoost. We besparen dus het loon van vijf personen. Als je uitgaat van zo'n vierhonderd vanguren per jaar, kun je zelf de besparing uitrekenen. De laadmachine kost natuurlijk ook geld; zo'n 150.000 tot 180.000 euro. En afhankelijk van wat je precies meerekent, ligt de prijs van het kippenladen op 0,5 tot 1 cent per kip lager. Daarnaast zorgt de vangmachine voor minder kwetsuren, waardoor ik minder door de slachterijen word gekort."

Prettige bezigheid

De machine rijdt rustig door de stal. Geen kip die er opvliegerig of paniekerig van wordt. De enorme frontlader van 9 meter breed schuift als het ware onder de poten van de duizenden vleeskuikens door. Ze stappen rustig op de brede transportband, die zich in de rijrichting beweegt. Vervolgens belanden ze op een andere transportband en worden ze naar het middelpunt van de laadmachine gebracht. Hier is weer een andere transportband, die naar de containers gaat. Een medewerker stuurt de laadarm om de containers met kippen te vullen. De containers staan op een

trailer achter de laadmachine. Zijn alle containers op de trailer gevuld dan wordt deze naar de vrachtwagen op het erf gebracht en komt er een nieuwe lading met lege containers. De operatie verloopt rustig en zonder noemenswaardige incidenten. Af en toe moet een kip eventjes voor de transportband gezet worden of in de container. Op deze manier laadt de machine zo'n 6.000 tot 8.000 dieren per uur. „Het gaat niet supersnel”, legt Grefte uit. „Maar het is betrouwbaar en blijft doorgaan. Deze machine is naar mijn ervaring het beste automatische vangstelsysteem en werkt goed in de praktijk.”

Grefte zal nooit meer teruggaan naar handmatig laden. Die tijd ligt achter hem. De voordelen van kostenbesparing, dierenwelzijn en arbeidsomstandigheden zijn voor hem te groot: „Kippenvangen is bij ons nu een prettige bezigheid geworden. Handmatig vangen was zwaar en stoffig. Als een kippenvangster zo'n 1.000 kippen per uur vangt met een gewicht van 2,5 kilo, betekent dit dat hij op een werkdag 20 ton aan kippen vangt. In Denemarken is het vangen met een kippenlader vanwege de arbeidsomstandigheden verplicht.” Of zo'n verplichting er ooit in Nederland doorkomt, betwijfelt de Twentse pluimveehouder. En als het gebeurt, niet door dierenwelzijnsredenen, maar net als in Denemarken vanwege arbeidswetgeving.

Hoge aanschafprijs

Gezien de voordelen van een kippenlader is het opmerkelijk dat maar zo weinig pluimvee-

houders een dergelijke machine gebruiken. Hoe komt dat? Grefte: „De machine is niet goedkoop en de investering moet voorgefinancierd worden. Sommigen steken het geld liever in de stallen. Investeren in een goed ventilatiesysteem is belangrijker dan een vangmachine. Daarnaast heb je een redelijk groot bedrijf nodig om een dergelijke machine aan te schaffen en efficiënt te gebruiken. Natuurlijk kun je met een aantal pluimveehouders een vangmachine kopen, maar dan is het wel noodzakelijk dat je eenzelfde gezondheidsstatus hebt en daar open over bent. Het risico van besmettingen is aanwezig. Tien jaar geleden waren er ook vangbedrijven die een dergelijke machine aangeschaft hebben, maar in de praktijk bleken de machines moeilijk schoon te maken. Met het oog op de besmettingsrisico's zijn de vangbedrijven inmiddels weer gewoon begonnen om met de hand ►

Eyes on Animals positief

Dierenorganisatie Eyes on Animals was bij een bezoek aan pluimveehouder Arian Oostvogels enthousiast over de vangmachine die hij gebruikte. Op hun website staat daarover het volgende: 'Het vangen gebeurt rustiger. De dieren hoeven niet meer aan hun poten te worden opgetild (wat kan leiden tot stress, pijn en botbreuken). Het slachthuis waar deze kuikens heen gaan, is eveneens zeer tevreden over het grote percentage 'intacte' dieren die zij aangeleverd krijgen. Voor de medewerkers is het

ook prettiger werken; zij hoeven deze duizenden kuikens niet meer te tillen. Wij hebben een positieve indruk gekregen over deze manier van vangen van slachtkuikens. Het lijkt een stuk diervriendelijker dan de handmatige methode. Tenzij de kuikens onder de borst worden opgetild, wat gezien de veelheid en de tijd die dat zou kosten, niet rendabel is in deze grote bedrijven. In de stal was het rustig, de machine maakt niet veel lawaai en de kuikens leken niet erg gestrest tijdens het vangen. Een ander groot voordeel is

dat de kuikens rechtop blijven gedurende het hele proces. Wij hebben tijdens onze inspecties van vleeskuikentransporten vaak dieren op hun rug zien liggen — een gevolg van het handmatig vangen — die niet in staat waren zich om te draaien. Bij inspectie van deze vrachtwagen zaten alle kuikens rechtop. Conclusie is dan ook dat deze methode bijdraagt aan een beter dierenwelzijn in deze fase van hun leven en wij hopen dat er meer pluimveehouders deze investering zullen gaan doen.'

te vangen." Maar Grefte voegt er wel aan toe, dat je ook met vangploegen een risico kunt lopen op insleep van ziekten. „Je weet nooit helemaal zeker wie er in je stallen komt. Overigens staan met het uitladen van de kuikens de containers niet tussen de kuikens in het strooisel, maar op de trailer. Containers zijn ook niet altijd even schoon.”

Handmatig vangen

Vitor Moonen is directeur van Moonen Group met onder meer het technisch innovatiebedrijf Irmato, en International Poultry Services (IPS). Het kippenvangbedrijf IPS heeft naar eigen zeggen zo'n 40 procent van de markt in handen met jaarlijks meer dan 100 miljoen kippen die handmatig worden gevangen. Tien jaar terug gebruikte IPS nog enkele vangmachines en via Irmato begon Moonen zelfs aan de ontwikkeling van een eigen vangmachine.

Dat project staat inmiddels in de ijskast; evenals het gebruik van de vangmachines. Waarom is IPS weer overgestapt op het vangen met de hand? „Er is geen vraag vanuit de pluimveehouders om met een vangmachine kippen te laden”, antwoordt Moonen. „Op

continuïteit met handmatig vangen.” Ook constateerde Moonen dat er, in tegenstelling tot ervaringen van anderen, teveel vleugelbeschadigingen waren en dat een goed vangteam wat betreft andere kwetsuren dezelfde resultaten behaalt als een

Kippenvangen is bij ons een prettige bezigheid geworden

zich werken de systemen prima, maar we liepen tegen een aantal zaken aan. Ten eerste konden we destijds niet de snelheid van het aantal vleeskuikens per uur realiseren waar de markt om vraagt. Hygiëne is ook een reden. Het is lastig om de machine helemaal schoon te krijgen. Er zijn teveel onderdelen. Daarnaast ervoeren we meer flexibiliteit en

vangmachine. „De kwaliteit van de vangers is bepalend. Als het bovendien evident was dat handmatig vangen meer beschadigingen zou veroorzaken en slachterijen een bonus gaven, dan kun je de vraag stellen waarom niet meer pluimveehouders mechanisch vangen. Daarnaast geldt voor een gemiddeld bedrijf dat handmatig vangen goedkoper is.” ■

Vangmachine vraagt verandering in management

De vangmachine is duur en bij gezamenlijk gebruik bestaat de kans op besmettingen. Hoe kijkt Bram Godrie van Rievo hier tegenaan? Hij is samen met pluimveehouder Arian Oostvogels de importeur van de Italiaanse Apollo-vangmachine, die met alle containertypes kan werken. Wereldwijd is het de meest verkochte kippenvanger. „Een nieuwe machine is met 170.000 tot 180.000 euro inderdaad een behoorlijke investering en interessant voor bedrijven vanaf 200.000 vleeskuikens. Maar voor de kleinere bedrijven is de aanschaf van een tweedehands machine ook mogelijk. De technische levensduur van de machine is hoog. Hij kan gerust twintig jaar draaien. Er zijn in Rusland machines die tot wel 100 uur per week draaien. In Nederland draait een Apollo gemiddeld 300 uur per jaar. De vangmachine is niet complex, maar juist betrouwbaar door zijn eenvoud. De Apollo is de afgelopen jaren steeds verder ontwikkeld. Schoonmaken verloopt nu beter door een herontwerp en dierenwelzijn is nog verder verbeterd door nieuwe functionaliteiten.”

Volgens Godrie vraagt een vangmachine om een verandering in het bedrijfsmanagement en daarom zijn er in Nederland zo weinig van die machines. „De Nederlandse pluimveehouderij is vooruitstrevend en ik had verwacht dat men sneller zou overstappen op een vangmachine. Men is echter gewend om een vangploeg te bellen en deze

regelt alles. Met een vangmachine moeten ze alles zelf doen. De kleinere bedrijven zonder personeel moeten met een vangmachine zelf een vanger regelen. In Noord-Nederland heeft pluimveevangbedrijf Van der Veen personeel dat met een machine kan werken. In plaats van acht tot tien vangers komen er dan maar twee tot drie personen op het bedrijf, die de machine van de pluimveehouder bedienen. De machine blijft op het bedrijf en is onderdeel van de bedrijfsinventaris. Schoonmaken gebeurt dan aan het einde van de ronde, wanneer ook de stallen worden schoongespoten.”

Financial Lease

Volgens Godrie bespaart de Apollo op arbeidskosten en wordt er meer vlees verkocht omdat er minder beschadigingen zijn. „Elk procentje dat we op de laadschade terug kunnen brengen, is op aantallen van 100.000 tot 200.000 kippen per dag per slachterij uiteindelijk een aanzienlijke hoeveelheid kilogrammen. Dat is geld.” Toch beseft Godrie dat niet elke pluimveehouder de aanschaf van een dure machine kan voorfinancieren. Daarom biedt hij sinds kort samen met een financieringsmaatschappij de mogelijkheden van een financial lease aan. „We hopen hiermee een aantal pluimveehouders over de streep te trekken. Ze kunnen op deze manier toch een vangmachine aanschaffen.” Godrie verwacht dat er daardoor meer pluimvee-

houders een machine gaan aanschaffen, waardoor het huidige aantal van bijna twintig machines in België en Nederland zal toenemen.

Copyright foto